

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АВТОТРАНСПОРТНИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«ЕКОЛОГІЯ ЗДОРОВ'Я»

ЗБІРНИК

МАТЕРІАЛІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ

31 жовтня 2018р.

Кривий Ріг

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

БОНДАРЕНКО С.В. – заступник директора з навчальної роботи Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ПІСНА Т.М. – методист Гірничого міського базового коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

САФРОНОВА Г.В. – завідувач НМК Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

СУХОВА В.Г. – голова циклової комісії природничо-математичних дисциплін Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

КІСЕЛЬОВА С.П. - методист, викладач природничих дисциплін Автотранспортного коледжу ДВНЗ КНУ

Координатори конференції:

ІСЛАМ А.В. – канд. педагогічних наук, методист Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ШКРЯБКО О.В. – викладач циклової комісії природничо-математичних дисциплін Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Розглянуто і схвалено на засіданні методичної ради Автотранспортного коледжу ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Протокол 25.10.2018 № 2

Анотація:

Збірник містить матеріали конференції «Екологія здоров'я», присвяченої висвітленню теоретико-методологічних засад здорового способу життя, практичних результатів досліджень щодо екологічних аспектів збереження й формування здоров'я молоді; спрямуванню зусиль психолого-педагогічної науки на інтенсивний пошук ефективних моделей побудови здоров'язберезувального освітнього простору.

Ініціативна група КЗШ № 108 розробила положення про проведення конкурсу «ДНІ ЕНЕРГІЇ» в навчальному закладі.

Висновок. Таким чином, в закладі протягом року проводили просвітницьку діяльність щодо впровадження засад сталого розвитку серед вчителів, учнів та батьків навчального закладу. Щороку 13-15 листопада в Криворізькій загальноосвітній школі № 108 проходять заходи приурочені до Міжнародного дня Енергозбереження, який відзначають 11 листопада у багатьох країнах світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція державної регіональної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?id=895>. 242
2. Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/shorichne-poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-u-35412>
3. Гнілуша Н.В, ШандаВ.І Комплексні універсальні проблеми, схеми структурованості та концепції фундаментальної екології / Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Проблеми екології та екологічної освіти”. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009.- С.18
4. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти. / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2012. – 534 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ КРИВОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

М.О. Квітко¹, В.М. Савосько²

**¹викладач кафедри зоології та методики навчання біології
Криворізький державний педагогічний університет
²к.б.н., доцент кафедри ботаніки та екології
Криворізький державний педагогічний університет**

Головним завданням екологічної безпеки та програми сталого розвитку є формування в людині свідомого та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки оточуючого середовища.

За останнє десятиліття спостерігається формування такого напрямку науки, як сталій розвиток та екологічна безпека людини. Майбутні покоління ставляться під загрозу гідного існування через зменшення природних ресурсів та погіршення якості довкілля (повітря, води, землі, забрудненості місць проживання тощо), а також через зниження духовно-культурного потенціалу нинішнього покоління. Також, серед суттєвих та найбільш загрозливих небезпек для України визначаються нестача природних ресурсів, постійні значні втрати людського потенціалу та зростання ризиків, пов'язаних із нерівністю в якості життя, розподілі ресурсів, умов існування та розвитку, тощо.

Криворізький гірничо-металургійний регіон це унікальний природно-територіальний комплекс України. В регіоні розташовані та успішно діють потужні

підприємства де відбувається видобування руди, її збагачення та виробництво чавуну та сталі. Щорічно з надр залізу вилучається біля 100 млн. т залізної руди та виробляється біля 60 млн. т агломерату, концентрату та окатишів, виплавляється 6-7млн. т чавуну та 5-6 млн. т сталі [1, 2]. Крім того, результатом більш ніж 125 річної діяльності гірничо-металургійних підприємств стало утворення техногенних ландшафтів, площа яких сягає понад 20 тис. га [3]. Ось чому створення високоефективних та стійких лісових культурфітоценозів є дуже актуальною проблемою в регіоні на сьогодні.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що на здоров'я молоді все помітніше впливають негативні фактори, пов'язані зі зниженням рівня екологічної безпеки та безпеки життєдіяльності взагалі. В дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів розглянуто питання аспектів взаємодії в системі людина – життєве середовище в цілому та в її підсистемах. Значна увага приділена ролі людського чинника у вирішенні питань екологічної безпеки та безпеки життєдіяльності в цілому. Тому метою наших досліджень є обґрунтування необхідності підвищення рівня екологічної безпеки лісових культурфітоценозів, а також формування концептуального світогляду сталого розвитку у майбутніх педагогів.

Об'єктом досліджень були обрані ЛКФЦ Криворіжжя, які розташовані в контрастних екологічних умовах та репрезентують всі основні різновиди штучних деревно-чагарникових насаджень. Зокрема, це об'єкти садово-паркового господарства (Довгинцівський та Веселотернівський дендропарки), санітарні насадження (захисна зона ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг»), водоохоронні насадження (лісосмуги Карачунівського водосховища та р. Саксагань) та міські лісозахисні урочища («Дубки», «Дніпропетровське шосе», «Кільце Косіора»). Природні фітоценози Гурівського лісу Долинського району Кіровоградської обл., які розташовані у заплаві р. Бокова і віддалені на 30 км від промислових підприємств, використовувались як умовно контрольні.

Оцінка екологічних умов території розміщення. Як відомо, ріст та розвиток деревних рослин обумовлюється інтегральним впливом екологічних факторів, які за класичною схемою поділяються на природні та антропогенні [4]. Серед природних екологічних факторів найбільш важливим та критичним в умовах Криворіжжя є едафічні умови: родючість (трофність) та, особливо, зволоженість (гідрологічність) ґрунтів. В класичній схемі Погребняка-Алексеева виділяють відповідні едафічні характеристики окремих ділянок лісу, при цьому тропність ґрунтів коливається від бору до діброви (або груди), а гідрологічні умови коливаються від дуже сухих до мокрих [5]. В умовах Криворіжжя тропність ґрунтів в основному представлена сугрудами та грудями (С та D). В той же час, як їх вологість охоплює весь спектр класифікаційної схеми (від 1 до 4) [5].

Якісний та кількісний склад антропогенних забруднювачів в атмосферному повітрі є найбільш важливим та значущим для розвитку деревних рослин [4]. На нашу думку, максимально адаптованою та багаторазово перевіреною чисельними дослідженнями [6, 7, 8] є класифікаційна система професора І.А.Добровольського [4]. Згідно неї доцільно виділяти наступні зони забруднення: зона значного забруднення, зона порівняно значного забруднення, зона середнього забруднення, зона незначного забруднення, зона періодичного незначного забруднення.

Екологічний стан лісових культурфітоценозів в різних умовах характеризується різним ступенем реакції на техногенне навантаження що виражається показниками біомаси, кількості деревини, висоти деревини та рівнем пошкодження листя, гілок, крони. Лісові фітоценози, які знаходяться в сприятливих екологічних умовах, характеризуються низькою щільністю насадження та діаметром стовбура але з максимальними показниками висоти дерев та запасу деревини. Натомість насадження в дії зоні відносно несприятливих екологічних факторів деревні культурфітоценози

мають низький рівень показників запасу деревини, порівняно невисокі показники висоти деревостану і діаметру стовбура але з максимальними показниками чисельності деревини.

Отже, сьогодні питання екологічної безпеки для виховання молоді є досить актуальними. Формування свідомого та відповідального відношення до життя і здоров'я має починатись з раннього дитинства, поступово входити до системи світогляду, ставати складовою частиною загальної культури, духовного світу сучасної молоді Криворіжжя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артюх В.М. Оптимізація техногенних ландшафтів залізорудних розробок Кривбасу / В.М. Артюх. – Вінниця: Вінницький державний аграрний університет, 2001. - 189 с.
2. Губин Г.В. Горнометаллургический комплекс и экологическая безопасность в Криворожском регионе / Г.В. Губин., Н.И. Дядечкин // *Металлургическая и горнорудная промышленность*. – 2007. – № 2. – С. 105–107.
3. Лысый А.Е. Экологические и социальные проблемы и пути оздоровления крупного промышленного региона (на примере Криворожского железорудного бассейна) / А.Е. Лысый, С.А. Рыженко, И.П. Козятин. – Кривой Рог: Этюд Сервис, 2007. – 428 с.
4. Добровольський І.А. Еколого-біогеоценотические основы оптимизации техногенных ландшафтов степной зоны Украины путем озеленения и облесения: автореф. дис. на соискание ученой степени доктора биол. наук: спец. 03.00.16 «Экология» / И.А. Добровольский; Днепропетровский государственный университет. – Днепропетровск, 1979. – 62 с.
5. Алексеев В.А. Диагностика жизненного состояния деревьев и древостоев / В.А. Алексеев // *Лесоведение*. – 1989. - №4. – С. 51-57.
6. Савосько В.М. Ботаніко-екологічна характеристика деревно-чагарникови насаджень Довгинцівського дендропарку (м. Кривий Ріг) / В.М. Савосько, О.Ю. Копич // *Інтродукція рослин*. – 2012. - №1. – С.105-113.
7. Савосько В.М. Вміст гумусу в ґрунтах під провідними насадженнями Довгинцівського дендропарку (м.Кривий Ріг)/ В.М. Савосько, А.А. Бахметова/ *Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель*. – 2011, Випуск. 40. – С.81-88.
8. Савосько В.М. Вміст і розподіл органічного вуглецю у культур біогеоценозах деревних насаджень степу в умовах промислового регіону/ Савосько В.М.// *Вісник Львівського університету. Серія біологічна*. – 2014. – Випуск 64. – С.226-234.